

Het groeiboekje

De kinderen in mijn groep hebben een boekje in hun la.

Dit boekje is klein

Is kleurig

Is van hen

Dit boekje bevat onderwerpen, gescheiden door gekleurde markers:

Baas

Spelling

Taal

Rekenen

Talenten

Privé

De kinderen in mijn groep gebruiken het boekje om te reflecteren op hun werk

En dat werkt!

Nee

Het is geen portfolio

Het is geen grote map

Het is een veilig klein boekje

En het is van jón!

Toetsen

De sfeer in de groep is: toetsen zijn leuk!

Wat is het resultaat?

Wat gaat goed?

Wat kunnen we vieren?

Waaraan kan ik werken?

Hoe wil ik dat doen?

Met wie wil ik dat doen?

Ze schrijven na een toets in hun diverse schriften over hun bevindingen

Maar een schrift raakt vol

En gaat naar huis

Daarom dit boekje

Dit blijft bij je

Je kunt zien waar je vandaan komt

Waar je staat

Waar je naar toe gaat

Het begin

In oktober realiseerde ik me, dat de spellingslessen vlak zijn. Ik geef de les volgens de methode, de kinderen voeren de opdrachten netjes uit, ik verwoord de spellingsregels; alles volgens het boekje.

Mijn vorige groep 4 was zich heel bewust van de spellingsregels, deze werden in de groep hardop benoemd. Door kinderen zelf, met verwijzing naar regels die in de klas hangen.

Vakoverstijgend, als we met iets heel anders bezig waren, zelfs bij het aantrekken van de jassen in de gang ineens: "gang! Dat is mijn spellingsprobleem!"

De resultaten waren mooi.

Ik realiseerde mij dat daar in mijn huidige groep geen sprake van is. Ik dacht: deze groep maakt nog heel veel fouten: het spellen is niet van henzelf, ze maken de lessen voor mij.

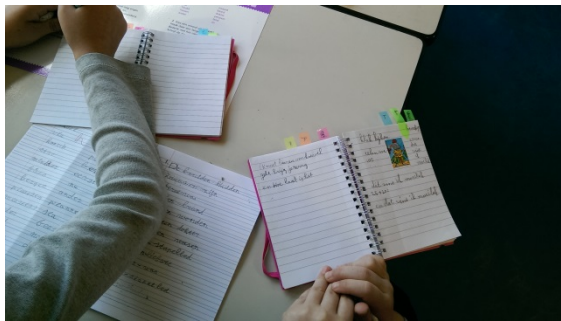
Spelling: de juf geeft les, de kinderen maken het lesje in het werkboek.
Vul de ei in: De keizer woont in het paleis en gaat met de trein op reis.
Nou, daar hoef je niet "bei" na te denken!

Eigenaarschap

Hoe wordt de spellingsles van de leerlingen?

Hoe ontwikkel je je spellingsgeweten: de wil om foutloos te spellen, en een spellingsbewustzijn: het vermogen te reflecteren op de eigen spelling?

Hoe ontwikkel je eigen spellingsvaardigheden en je wil om te reflecteren op spellingprocessen?

1 De eerste stap: We starten met het zelf maken van dictees uit voorgaande lessen. De kinderen zoeken een woord uit de vorige lessen en bedenken een zin. Om de beurt zeggen ze hun zin, dat verloopt vlot en soepel: "Ik zie een grote hond, schrijf op hond."

Bij het nakijken mag de eigenaar van het woord de spellingproblemen benoemen, indien nodig schrijf ik het woord, of een gedeelte ervan op het bord.

Soms wordt het aangevuld door een andere leerling.

Hond: je hoort een t aan het eind, maak het woord langer: honden, je hoort een d, dus je schrijft hond**d**.

2 de tweede stap: We worden steeds meer eigenaar: bij het woord herfst vraagt het kind: steek je hand op en laat zien hoeveel medeklinkers deze cluster heeft.

Een woud van kinderen die 3 of 4 vingers

opsteken, een ieder doet actief mee, als je het fout hebt, ben je er alleen zelf mee bezig. Als je het goed hebt, hoor je een stil: yes!

3 De derde stap: De kinderen kiezen woorden uit de laatste 4 spellinglessen. Ik loop rond, geef foutjes aan en krullen. Als je een fout hebt verdiep je je daarin: je schrijft het woord correct op je beschouwt het woord kritisch je bedenkt de spellingsregel erbij je schrijft het woord 3 x je verzamelt je problemen in een lijstje, je oefent je schrijven, zodat je a niet meer op een o lijkt je kiest wat bij je past. Je doet even niet meer mee met het klassikale dictee. Je stapt weer in als je klaar bent met het trainen, of oplossen. Laatst hoorde ik een kind: ik ben even uit het dictee gestapt!

4 De vierde stap: Het tempo ligt nu hoog. Dat is fijn voor de vlotte schrijvers. De vlotten kunnen knallen en lekker snel veel woorden oefenen. Ook loopt een sterke speller rond om krullen te zetten: nog meer profijt. Iedereen krijgt veel krullen en aandacht.

5 De vijfde stap: De leerlingen kiezen nu woorden uit de actuele lessen én uit voorgaande lessen als ze weten dat er kinderen zijn die iets nog niet voldoende beheersen. Als een woord te gemakkelijk is, wordt dat benoemd: "dat ligt achter ons".

Dit alles is ontstaan in interactie met de kinderen.

Professionele ruimte voor leerlingen.

We bespreken in een veilige sfeer waar we aan moeten/ willen werken.
Waar valt wat te halen, waar liggen kansen?

Gebuijkte taal:

Spellingsprobleem

Zwakke plek

Problemen zijn spannend

Dit is te gemakkelijk voor ons, hoe zorgen we voor een uitdaging?

Streng op jezelf zijn (nauwkeurig)

Iets trainen (oefenen)

Het probleem ligt achter je

We kunnen als groep weer door

Gewoon ei overal invullen, zonder uitdaging, is niet spannend.

Hoe werkt iets in je hersenen?

Waar heb je het voor nodig?

Groeien

We kregen de mooie boekjes.

De kinderen plakten er de markers in en begonnen meteen te schrijven.

Probleemloos beschrijven ze waar ze tevreden mee zijn en waar ze aan willen werken. Ook schrijven ze vervolgwerk op dat de methode voorschrijft, maar ze snappen nu goed waaróm ze met dit vervolg oefenen. Er is bedacht een sticker te plakken als ze iets beheersen, maar dat wordt weinig gedaan, wel kijken ze graag terug naar hun oude problemen, die nu zo makkelijk lijken

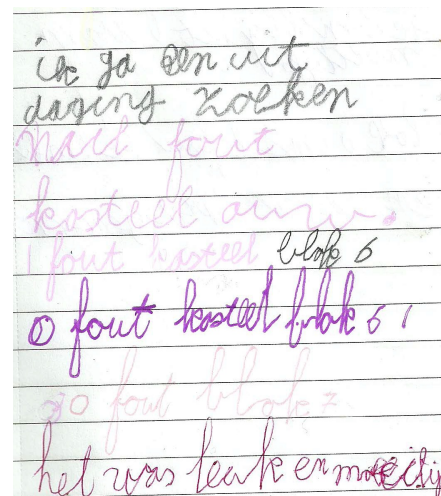
Vervolg

Klaar met je werk: kies een uitdaging! Maroua vindt rekenen leuk, terwijl dát het vak is waar ze zwak in is. Ze weet ook goed wanneer ze hulp nodig heeft en vraagt die hulp.

De kinderen komen in hun kracht en

fouten zijn een uitdaging en geen belemmering.

Je bent zelf eigenaar van je leren en kiest zélf hulp en extra instructie, het denken blijft stromen in plaats van dat het blokkeert als je iets niet snapt. We moeten juist vaak lachen als we uitzoeken waar de oorsprong van iets "fout" maken vandaan komt, die oorzaak kan ook slim zijn. Of we kunnen als groep veel leren van een fout, dat komt heel vaak voor.

Gisteren nog toen Lina bleef steken bij het lezen van het woord *kastje*. We bespreken het uitspraak probleem. Prompt daarop komen we het woord *beestje* tegen. Marouan: door Lina schrijf ik het woord nu goed!

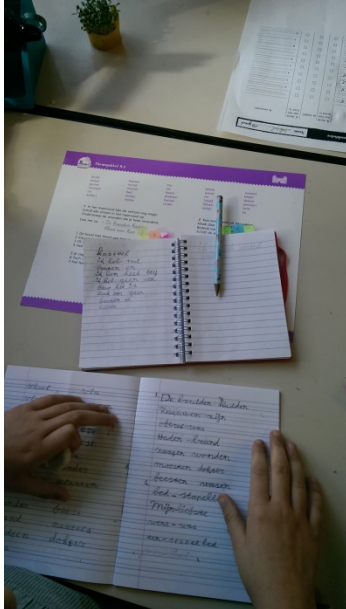
Fouten:

Hadan, gewoonlijk 0 fouten, heeft met begrijpend lezen veel fouten. Alleen hij weet het. Dit is een nieuwe ervaring, waar hij mee om moet leren gaan.

Een tijdje later heeft Karim (een goede speller) bijna alles fout in een nieuwe techniek, die je bij CITO krijgt: zoek het foute woord.

Hadan gaat naar Karim: dat had ik ook laatst, maar daardoor wist ik dat ik een foute manier had en later deed ik het

goed. Als wij dit samen maken kunnen we kijken wat je verkeerd doet. De keer erop heeft Yussef 1 fout. Zo wordt een fout een vriend. Door dit alles stijgt de **motivatie** en gaan de kinderen werken in plaats van de leerkracht.

Veilige sfeer

We bespreken in een veilige sfeer waar we aan moeten/ willen werken. Waar valt wat te halen, waar liggen kansen? We kijken naar waar we met de hele groep nog wat te doen hebben: strenger (nauwkeuriger) kijken naar millimeters. Als we dat nu niet doen, timmer je later een scheve kast. We maken het gedeelte over, nu is het foutloos. Ik laat ze in de resultaten map zien dat er een krulletje achter komt: het probleem ligt achter je, we kunnen als hele groep door en voelen ons trots: je beheerst het probleem, dat ineens geen probleem meer is!

Oogsten

Een onverwacht gevolg is, dat de goede resultaten als collectieve winst gevierd worden.

Liunga, als nieuwkomer maakt spellingsfouten, die zeer verklaarbaar zijn. Ze spreekt een u als oe uit en schrijft ook een oe.

Langzamerhand worden haar resultaten beter en als ze twee keer een voldoende heeft, vraagt de groep, of ik Liunga's werk meteen wil nakijken. Ze hadden door dat als Liunga nu wéér een voldoende zou hebben, dat betekent dat haar problemen achter haar liggen.

En ja.... zelfs een goed! De blijdschap van de groep!

Zinedine, die een voldoende heeft, deelt deze winst met Karim en Abdabraham: zij hebben zo met mij getraind, daarom kan ik het nu goed!

Wat vinden ze het top als een kind, maar één fout heeft.

Oprechte verheugde reacties.

Vandaag heeft bijna iedereen een voldoende voor spelling, wat zijn de kinderen trots, ze benoemen ook de grote vooruitgang bij de drie met foutjes: moet je zien, eerst had je er veel meer, je snapt het al veel beter!

Handelingsplan

Is het niet zo dat de kinderen nu hun eigen Handelingsplan gemaakt hebben en het moeiteloos zelf uitvoeren? Ze hebben hun werk geanalyseerd, ze schrijven op waar ze aan willen werken en zoeken dát erbij wat ze nodig hebben om verder te komen. Ze schrijven het voor zichzelf, het wordt niet allemaal correct geschreven, natuurlijk niet, want dat zijn we juist aan het leren.

ik heb het fout
maar dat mag wel
de klote is
moeijek voor mij
kwart over

Het uitvoeren van je eigen Handlingsplan

Gesignaleerde problemen:

- tulp wordt als tulup opgeschreven.
 - v-f verwisseling
 - Bij 3 kinderen lijkt een a een o
 - ooi wordt ooj
 - Een woord eindigt niet op een v of z
- De kinderen gaan, nadat ze hun dictee teruggekregen hebben en geanalyseerd, aan het werk.

Ze schuiven tafeltjes bij elkaar: wij hebben hetzelfde probleem.

- Karim die 0 fouten heeft biedt aan om een v-f dictee te bedenken met een werkboek in de hand. Ze bespreken nog even dat het weetwoordjes zijn, dat ze door ze veel te lezen en ze te zien, in je hoofd plakken en dat je hersenen het dan weten. Daarom besluiten ze eerst de woordjes uit hun werkboek te lezen.

- Maroua heeft door ziekte het dictee niet gemaakt, Hadan wil haar het dictee wel geven. Hij krijgt de handleiding en leest de zinnen op en zegt dan: schrijf op... Als Hadan nakijkt, geeft Maroua's commentaar: daar staat wél melk! Hadan "dan moet je wel een l schrijven, nu staan er twee e's, zie je?" Maroua geeft het toe, ze wordt zich er bewust van, hoe een ander haar woorden leest.

- Yousef heeft ook een probleem: juf ik wil bij de v-w groep zitten, maar eigenlijk moet ik ook f-v trainen, misschien kan ik dat morgen oefenen.

- Liungo en Hanna krijgen een dictee van Raïsa. Beiden (-Indonesië en Polen) zijn een jaar in Nederland. De u wordt als oe geschreven en ook de lange en korte klanken zijn erg lastig voor hen, zo ook tweeklanken. Raïsa laat ze een woord eerst spellen en dan schrijven, even later zie ik ze met een letterdoos in de weer. Voor hen heb ik ook VLL gr3 neergezet, zodat ze de klanken kunnen horen en typen.

- Andy die veel last heeft met omdraaiingen eu, ei, ie, b-d etc (dyslectische kenmerken) heeft groep 3 materiaal van mij gekregen. Wail heeft ook problemen met letters, maar liever oefent Andy met Abdabraham Ze hebben tweeklanken en b, d uitgezocht en spelen nu memorie, de letters worden hardop benoemd.

Ik hoor Andy *no* zeggen ipv *ou*

(hij houdt het kaartje ondersteboven) en Abdabraham zegt: "lees het nog een keer"

- De kinderen die niet iets specifiek trainen, kiezen bijpassende bakkaarten, of maken spelling op de computer volgens de methode.
- Osama controleert welke kinderen het programma op de computer nog niet af hebben en maakt er een lijstje van, dat hij er bij plakt.

Ik ben heel goed in letter
groeppen
ik moet na denken
naar de hooft letters
ik moet leren om op
te rijmpen
ik moet leren om
de woorden in ab
een blaster twee venter

Ik laat mijn stagiaire een poster zien die ik gemaakt heb: na een lange klinker komt **meestal** een g.

Even later zegt Yousef: Ik heb een tip: na een korte klank: a-e-i-o-u- komt een ch (meestal). Wat een taalgevoel!

Vorige week legde ik hem de dubbele nn uit: manen/ mannen en hij merkte op: als een woord uit drie letters bestaat: *tak*, krijgt het 2 medeklinkers: *takken*, als het uit 4 letters bestaat: *taak*, krijgt het er één: *taken*.

Klopt met m-k-m woorden, ook wat betreft dubbelklanken, ik ben verbaasd en blij verrast, dat hij er zó over kan denken en hij is pas twee jaar in Nederland!

En dan krijg ik een cadeau erbij. Annemie, de leerkracht van groep 3 ontwikkelt een kinderrapport. Een rapport écht van de kinderen en ook met ruimte waar ouders een stukje kunnen schrijven voor hun kind, de cirkel is rond....

Dit zeggen de kinderen:

Lina; ik schrijf erin wat ik wil oefenen, dan ben ik goed in werken, want ik weet waaraan, en dan los ik mijn problemen op.

Christian: ik vind het goed dat Abdel maar één fout had, met begrijpend lezen en ik ook, omdat ik het kan.

Zinedine: Ik vind het leuk dat eerst spelling lastig vond, omdat ze net in Nederland is en nu gaat het goed. We vroegen aan de juf: kijkt u Liungo meteen na? Toen was het wéér goed! We hebben het samen gedaan.

Hadan: ik ben blij met de groeiboekjes, want daar schrijven we in waar we mee gaan oefenen. Ik vind het leuk dat de klas heel hard werkt met elkaar.

Ibrahim: Ik ben blij dat Andy goed is in rekenen, dan heeft hij tijd om andere dingen te oefenen. Hij helpt ons met woordenschat.

Karim: Ik schrijf erin wat ik wil oefenen en als ik geen fouten heb, kan ik meer uitdagingen doen. Waïl is gegroeid met dictee, hij schrijft nu veel netter.

Waïl: Ik ben ook gegroeid met rekenen en taal. Thuis oefen ik ook en ik werk netter.

Zinedine wordt steeds beter met spelling!

Zinedine: Omdat Karim, Abdabrahman en Marouan met mij getraind hebben!

Marouan: Ik weet dat ik alleen de moeilijke sommen maak, met dichte bolletjes en als ik die goed doe, ga ik verder met andere reken uitdagingen.

Osama: ik groei, ik leer met spelling heel veel en nu zijn we trots op elkaar, want we trainen samen.

Abdabrahman: de hele klas is goed in rekenen. En als we rekenen écht nodig hebben bijvoorbeeld hoelang geleden iets is gebeurd, dan kan ik het altijd uitrekenen.

Andy: je moet er voor vechten, om vooruit te komen en te slagen in het leven en iets te worden in de maatschappij.

Overdracht

Wat mij blij maakt, is dat ik in contact met collega's, vrienden, ouders e.a., mensen nieuwsgierig weet te maken en in beweging krijg. Zij willen meer weten van wat er gebeurt in mijn groep en dat verrijkt mij weer. Zo creëren we een professioneel uitwisselen van ervaringen.

Mark, mijn directeur, stelde voor: *Dit proces moeten we voor deze groep behouden. Wat zou het mooi zijn om het uit te rollen in de school. Je zou het, in een soort 'co-teaching', kunnen overdragen aan de collega's. Samen met de groep kinderen 'leer' je de leerkracht het proces. Dat is nog eens omgekeerde piramide. Leerlingen leren de leerkracht hoe ze begeleid kunnen worden.*

Elly de Jong
Leerkracht "De Roos"
Amsterdam
e.jong@obs-deroos.nl

